

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật

NÉN DỮ LIỆU

Giảng viên:

Văn Chí Nam – Nguyễn Thị Hồng Nhung – Đặng Nguyễn Đức Tiến

Nội dung trình bày

2

Giới thiệu

Một số khái niệm

Nén Huffman tĩnh

Nén Run-Length Encoding

Nén LZW

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

3

- ◉ Thuật ngữ:
 - ▣ Data compression
 - ▣ Encoding
 - ▣ Decoding
 - ▣ Lossless data compression
 - ▣ Lossy data compression
 - ▣ ...

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

4

- ◉ Nén dữ liệu
 - ▣ Nhu cầu xuất hiện ngay sau khi hệ thống máy tính đầu tiên ra đời.
 - ▣ Hiện nay, phục vụ cho các dạng dữ liệu đa phương tiện
 - ▣ Tăng tính bảo mật.
- ◉ Ứng dụng:
 - ▣ Lưu trữ
 - ▣ Truyền dữ liệu

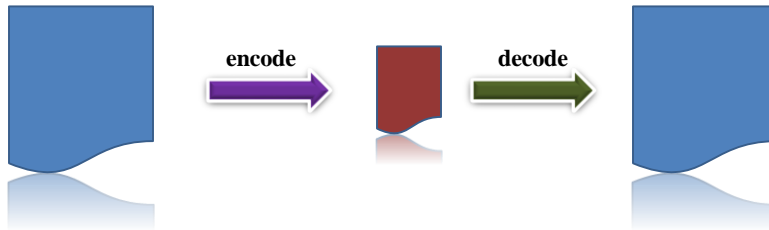
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

5

◉ Nguyên tắc:

- ▣ Encode và decode sử dụng cùng một scheme.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Khái niệm

6

◉ Tỷ lệ nén (Data compression ratio)

- ▣ Tỷ lệ giữa kích thước của dữ liệu nguyên thủy và của dữ liệu sau khi áp dụng thuật toán nén.

▣ Gọi:

- N là kích thước của dữ liệu nguyên thủy,
- N_1 là kích thước của dữ liệu sau khi nén.
- Tỷ lệ nén R :

$$R = \frac{N}{N_1}$$

▣ Ví dụ:

- Dữ liệu ban đầu 8KB, nén còn 2 KB. Tỷ lệ nén: 4-1

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Khái niệm

7

◉ Tỷ lệ nén (Data compression ratio)

- ▣ Về khả năng tiết kiệm không gian: Tỷ lệ của việc giảm kích thước dữ liệu sau khi áp dụng thuật toán nén.

▣ Gọi:

- N là kích thước của dữ liệu nguyên thủy,
- N_1 là kích thước của dữ liệu sau khi nén.
- Tỷ lệ nén R:

$$R = 1 - \frac{N_1}{N}$$

▣ Ví dụ:

- Dữ liệu ban đầu 8KB, nén còn 2 KB. Tỷ lệ nén: 75%

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Khái niệm

8

◉ Nén dữ liệu không mất mát (Lossless data compression)

- ▣ Cho phép dữ liệu nén được phục hồi nguyên vẹn như dữ liệu nguyên thủy (lúc chưa được nén).

▣ Ví dụ:

- Run-length encoding
- LZW
- ...

▣ Ứng dụng:

- Ảnh PCX, GIF, PNG,...
- Tập tin *. ZIP
- Ứng dụng gzip (Unix)

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Khái niệm

9

- ◉ **Nén dữ liệu có mất mát (Lossy data compression)**
 - ▣ Dữ liệu nén được phục hồi
 - không giống hoàn toàn với dữ liệu nguyên thủy;
 - gần đủ giống để có thể sử dụng được.
 - ▣ Ứng dụng:
 - Dùng để nén dữ liệu đa phương tiện (hình ảnh, âm thanh, video):
 - Ảnh: JPEG, DjVu;
 - Âm thanh: AAC, MP2, MP3;
 - Video: MPEG-2, MPEG-4

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

10

Nén Huffman tĩnh

cuu duong than cong . com

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

11

◉ Mong muốn:

- ▣ Một giải thuật nén bảo toàn thông tin;
- ▣ Không phụ thuộc vào tính chất của dữ liệu;
- ▣ Ứng dụng rộng rãi trên bất kỳ dữ liệu nào, với hiệu suất tốt.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

12

◉ Tư tưởng chính:

- ▣ Phương pháp cũ: dùng 1 dãy bit cố định để biểu diễn 1 ký tự
- ▣ David Huffman (1952): tìm ra phương pháp xác định mã tối ưu trên dữ liệu tĩnh :
 - Sử dụng vài bit để biểu diễn 1 ký tự (gọi là “mã bit” – bit code)
 - Độ dài “mã bit” cho các ký tự không giống nhau:
 - Ký tự xuất hiện nhiều lần: biểu diễn bằng mã ngắn;
 - Ký tự xuất hiện ít : biểu diễn bằng mã dài

=> Mã hóa bằng mã có độ dài thay đổi (Variable Length Encoding)

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

13

- Giả sử có dữ liệu sau đây:

ADDAABBCCBAAABBCCCBBBCDAADDEEAA

Ký tự	Tần số xuất hiện
A	10
B	8
C	6
D	5
E	2

- Biểu diễn 8 bit/ký tự cần:

$$(10 + 8 + 6 + 5 + 2) * 8 = \mathbf{248 \text{ bit}}$$

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

14

- Dữ liệu:

ADDAABBCCBAAABBCCCBBBCDAADDEEAA

- Biểu diễn bằng chiều dài thay đổi:

Ký tự	Tần số	Mã
A	10	11
B	8	10
C	6	00
D	5	011
E	2	010

$$(10*2 + 8*2 + 6*2 + 5*3 + 2*3) = \mathbf{69 \text{ bit}}$$

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén

15

[B1]: Duyệt tập tin -> Lập bảng thống kê tần số xuất hiện của các ký tự.

[B2]: Xây dựng cây Huffman dựa vào bảng thống kê tần số xuất hiện

[B3]: Phát sinh bảng mã bit cho từng ký tự tương ứng

[B4]: Duyệt tập tin -> Thay thế các ký tự trong tập tin bằng mã bit tương ứng.

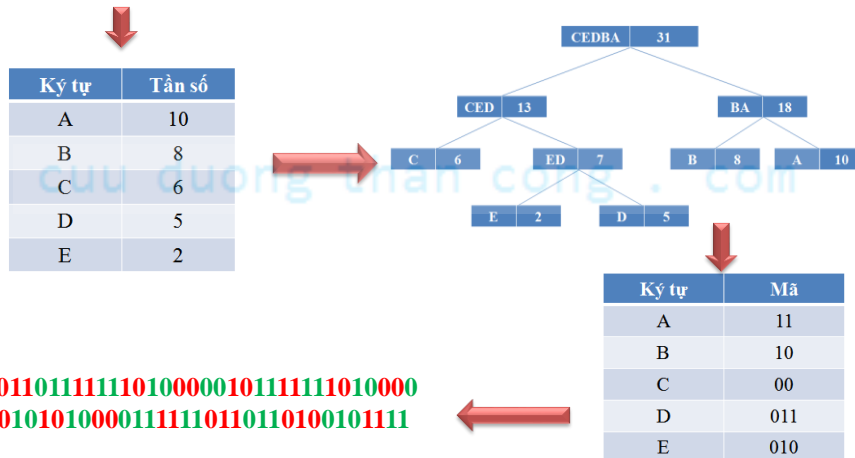
[B5]: Lưu lại thông tin của cây Huffman cho giải nén

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén

16

ADDAABBBCCBAAABBBCCBBBCDAADDEEAA

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Thống kê tần số

17

◉ Dữ liệu:

ADDAABBCCBAAABBCCCBBCDAADDEEAA

Ký tự	Tần số xuất hiện
A	10
B	8
C	6
D	5
E	2

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

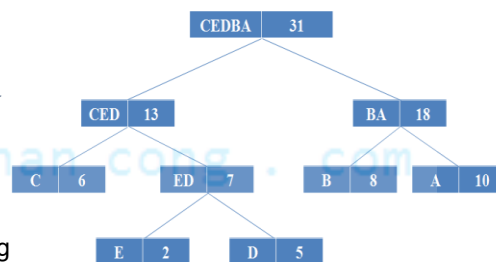
cuu duong than cong . com

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

18

□ Cây Huffman: cây nhị phân

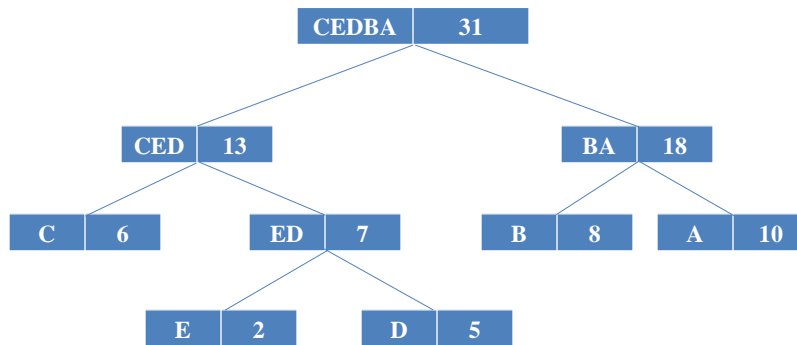
- ▣ Mỗi node lá chứa 1 ký tự
- ▣ Mỗi node cha chứa các ký tự của những node con.
- ▣ Trọng số của node:
 - Node con: tần số xuất hiện của ký tự tương ứng
 - Node cha: Tổng trọng số của các node con.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

19

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

20

○ Phát sinh cây:

- ▣ Bước 1: Chọn trong bảng thống kê hai phần tử x, y có trọng số thấp nhất.
- ▣ Bước 2: Tạo 2 node của cây cùng với node cha z có trọng số bằng tổng trọng số của hai node con.
- ▣ Bước 3: Loại 2 phần tử x, y ra khỏi bảng thống kê.
- ▣ Bước 4: Thêm phần tử z vào trong bảng thống kê.
- ▣ Bước 5: Lặp lại Bước 1-4 cho đến khi còn 1 phần tử trong bảng thống kê.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

21

◉ Quy ước:

- ▣ Node có trọng số nhỏ hơn sẽ nằm bên nhánh trái. Node còn lại nằm bên nhánh phải.
- ▣ Nếu 2 node có trọng số bằng nhau
 - Node nào có ký tự nhỏ hơn thì nằm bên trái
 - Node có ký tự lớn hơn nằm bên phải.

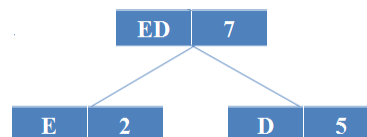
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

22

Ký tự	Tần số
A	10
B	8
C	6
D	5
E	2

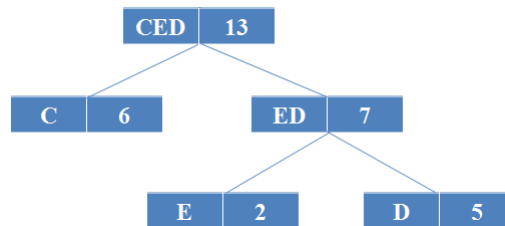
cuu duong than cong . com

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

23

Ký tự	Tần số
A	10
B	8
ED	7
C	6

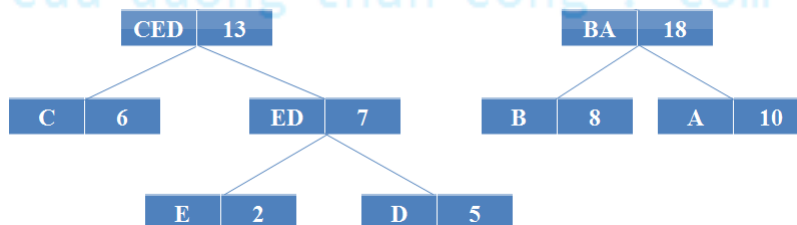

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

24

Ký tự	Tần số
CED	13
A	10
B	8

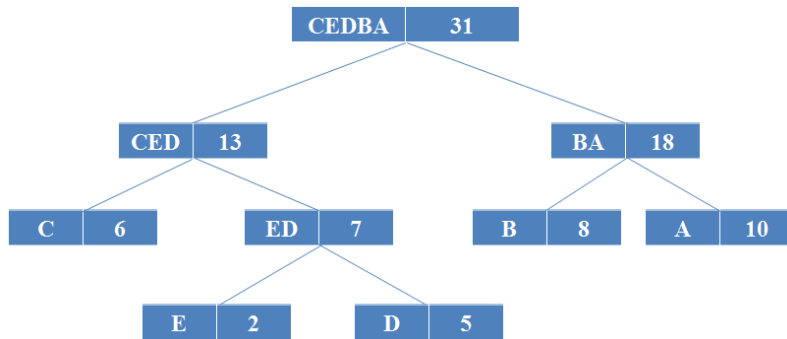

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

25

Ký tự	Tần số
BA	18
CED	13

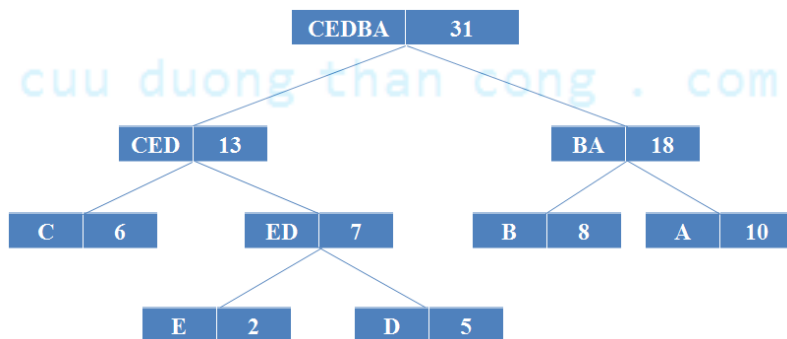

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Tạo cây Huffman

26

Ký tự	Tần số
CEDBA	31

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Phát sinh mã bit

27

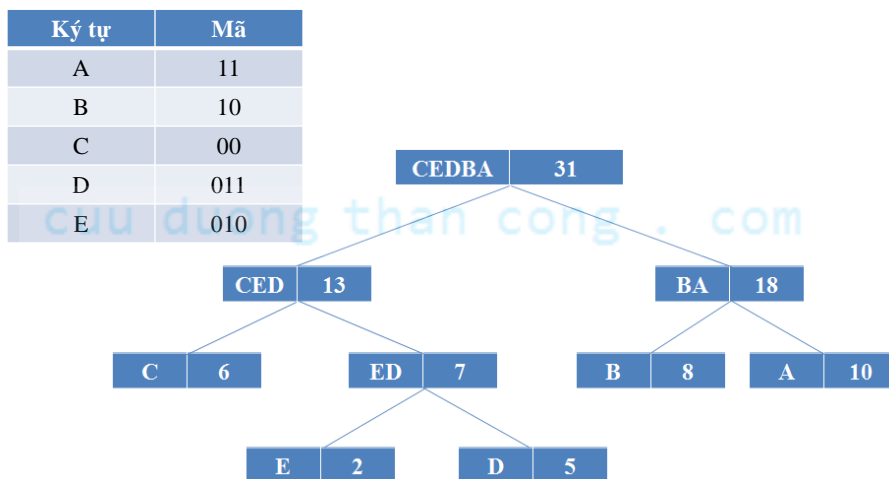
- Mã bit của từng ký tự: đường đi từ node gốc của cây Huffman đến node lá của ký tự đó.
- Cách thức:
 - ▣ Bit 0 được tạo ra khi đi qua nhánh trái
 - ▣ Bit 1 được tạo ra khi đi qua nhánh phải

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

Thuật toán nén – Phát sinh mã bit

28

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén – Nén dữ liệu

29

- Duyệt tập tin cần nén
- Thay thế tất cả các ký tự trong tập tin bằng mã bit tương ứng của nó.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

Thuật toán nén – Lưu lại thông tin

30

- Phục vụ cho việc giải nén.
- Cách thức:
 - ▣ Cây Huffman
 - ▣ Bảng tần số

cuu duong than cong . com

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán giải nén

31

- Phục hồi cây Huffman dựa trên thông tin đã lưu trữ.
- Lặp
 - ▣ Đi từ gốc cây Huffman
 - ▣ Đọc từng bit từ tập tin đã được nén
 - Nếu bit 0: đi qua nhánh trái
 - Nếu bit 1: đi qua nhánh phải
 - Nếu đến node lá: xuất ra ký tự tại node lá này.
- Cho đến khi nào hết dữ liệu

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

Vấn đề khác

32

- Có thể không lưu trữ cây Huffman hoặc bảng thống kê tần số vào trong tập tin nén hay không?

cuu duong than cong . com

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Vấn đề khác

33

- Thống kê sẵn trên dữ liệu lớn và tính toán sẵn cây Huffman cho bộ mã hóa và bộ giải mã.
- Ưu điểm:
 - ▣ Giảm thiểu kích thước của tập tin cần nén.
 - ▣ Giảm thiểu chi phí của việc duyệt tập tin để lập bảng thống kê
- Nhược điểm:
 - ▣ Hiệu quả không cao trong trường hợp khác dạng dữ liệu đã thống kê

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

34

Nén Run-Length Encoding

cuu duong than cong . com

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

35

- Một thuật toán nén đơn giản
- Dạng nén không mất mát dữ liệu
- Có vài 'biến thể' cải tiến để đạt hiệu quả nén cao hơn
 - ▣ Nén trên ảnh PCX
 - ▣ Nén trên ảnh BMP
 - ▣ ..

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Khái niệm

36

- Đường chạy (run)
 - ▣ Dãy các ký tự giống nhau liên tiếp
- Ví dụ:
 - ▣ Chuỗi: **A****A****A****b****b****b****b****b****C****d****d****d****E****b****b****b****b**
 - ▣ Các đường chạy:
 - AAA
 - bbbbbb
 - C
 - ddd
 - E
 - bbbb

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ý tưởng

37

- Run-Length-Encoding: mã hóa (nén) dựa trên chiều dài của đường chạy.
 - ▣ Đường chạy được biểu diễn lại:
<Số lượng ký tự> <Ký tự>
- Ví dụ:
 - ▣ Chuỗi đầu vào: **AAAbbbbbbCdddEbbbb** (#17 bytes)
 - ▣ Kết quả nén: **3A5b1C3d1E4b** (#12 bytes)

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ý tưởng

38

- Trong thực tế, có khả năng gây 'hiệu ứng ngược':
 - ▣ Dữ liệu nén: ABCDEFGH (8 bytes)
 - ▣ Kết quả nén: 1A1B1C1D1E1F1G1H (16 bytes)
- Cần phải có những hiệu chỉnh thích hợp
 - ▣ Nén RLE trên ảnh PCX
 - ▣ Nén RLE trên ảnh BMP

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên PCX

39

- ◉ Khắc phục trường hợp ‘hiệu ứng ngược’:
 - ▣ Byte xác định số lượng (nhiều hơn 1): 2 bit 6,7 được bật.
- ◉ Ví dụ:
 - ▣ Chuỗi gồm 5 ký tự A, 0x41, (AAAAA) được mã hóa

1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
0xC5								0x41							
197 ₁₆								65 ₁₀							

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên PCX

40

- ◉ Khắc phục trường hợp ‘hiệu ứng ngược’:
 - ▣ Byte xác định số lượng : 2 bit 6,7 được bật.
 - Số lần lặp (số lượng) tối đa: **63**
 - Giá trị dữ liệu tối đa: **191** (0-191)
 - ▣ Số lần lặp là 1?
 - Dữ liệu có giá trị dưới 192?
 - Dữ liệu có giá trị từ 192?

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên PCX

41

◉ Số lần lặp là 1?

▣ Dữ liệu có giá trị dưới 192?

- Không ảnh hưởng
- Ví dụ: nén 2 ký tự **0x41 0x43**

0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

▣ Dữ liệu có giá trị từ 192?

- Ảnh hưởng (nhầm lẫn với thông tin số lượng).
- Sử dụng 2 byte: <Số lượng = 1> <Dữ liệu>
- Ví dụ: nén ký tự **0xDB** (219₁₀)

1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên PCX - Nhận xét

42

◉ Ưu điểm:

- ▣ Cài đặt đơn giản
- ▣ Giảm các trường hợp “hiệu ứng ngược” của những đường chạy đặc biệt

◉ Nhược điểm:

- ▣ Dùng 6 bit biểu diễn số lần lặp chỉ thể hiện được chiều dài tối đa 63.
- ▣ Các đoạn lặp dài sẽ phải lưu trữ lặp lại
- ▣ Không giải quyết được trường hợp “hiệu ứng ngược” với đường chạy đặc biệt có mã ASCII ≥ 192

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên BMP

46

- ◉ Điểm hạn chế của RLE trên PCX:

- ▣ Nén 255 ký tự A?

AAA...AAA...AAA

0xFF 'A' 0xFF 'A' 0xFF 'A' 0xFF 'A' 0xC3 'A'

(Do $255 = 4 \times 63 + 3$)

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

Nén RLE trên BMP

47

- ◉ Ý tưởng:

- ▣ Xử lý riêng biệt trường hợp đường chạy với trường hợp dãy các ký tự riêng lẻ.

- ▣ Ví dụ: **AAAAABCDEF**

cuu duong than cong . com

- ▣ Có sử dụng các ký hiệu đánh dấu

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên BMP

48

◉ Hiện thực:

- ▣ Trường hợp là đường chạy:

<Số lượng lặp lại> <Ký tự>

Dữ liệu mã hóa	Dữ liệu giải mã
0x01 0x00	0x00
0x0A 0xFF	0xFF 0xFF 0xFF 0xFF 0xFF 0xFF 0xFF 0xFF 0xFF 0xFF 0xFF

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên BMP

49

◉ Hiện thực:

- ▣ Trường hợp là ký tự riêng lẻ:

<Ký tự đánh dấu> <Số lượng ký tự của dãy>

<Dãy các ký tự đơn lẻ>

- ▣ Ký tự đánh dấu: 0x00

- ▣ Dùng trong trường hợp dãy có từ 3 ký tự riêng lẻ trở lên.

- ▣ Ví dụ:

Dữ liệu mã hóa	Dữ liệu giải mã
00 03 01 02 03	01 02 03
00 04 0x41 0x42 0x43 0x44	0x41 0x42 0x43 0x44

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên BMP

50

◉ Hiện thực:

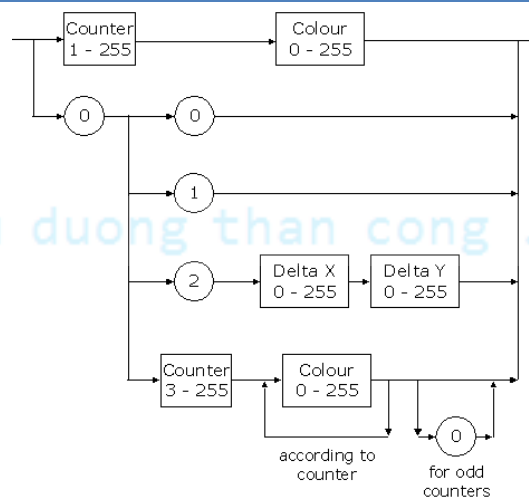
▣ Các trường hợp khác:

- **0x00 0x00**: kết thúc dòng
- **0x00 0x01**: kết thúc tập tin
- **0x00 0x02 <DeltaX> <DeltaY>**: đoạn nhảy (DeltaX, DeltaY) tính từ vị trí hiện tại. Dữ liệu kế tiếp được áp dụng tại vị trí mới.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên BMP – Tóm tắt

51

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên BMP – Ví dụ

52

14	0F FF 00 00
13	02 FF 09 00 04 FF 00 00
12	04 FF 03 00 03 FF 02 00 03 FF 00 00
11	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
10	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
09	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
08	04 FF 03 00 03 FF 02 00 03 FF 00 00
07	04 FF 03 00 01 FF 03 00 04 FF 00 00
06	04 FF 03 00 01 FF 03 00 04 FF 00 00
05	04 FF 03 00 03 FF 02 00 03 FF 00 00
04	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
03	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
02	04 FF 03 00 03 FF 03 00 02 FF 00 00
01	02 FF 0A 00 03 FF 00 00
00	0F FF 00 00 00 01

cuu duong than cong . com

Nén RLE trên BMP – Ví dụ

53

14	0F FF 00 00
13	02 FF 09 00 04 FF 00 00
12	04 FF 03 00 03 FF 02 00 03 FF 00 00
11	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
10	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
09	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
08	04 FF 03 00 03 FF 02 00 03 FF 00 00
07	04 FF 03 00 01 FF 03 00 04 FF 00 00
06	04 FF 03 00 01 FF 03 00 04 FF 00 00
05	04 FF 03 00 03 FF 02 00 03 FF 00 00
04	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
03	04 FF 03 00 04 FF 02 00 02 FF 00 00
02	04 FF 03 00 03 FF 03 00 02 FF 00 00
01	02 FF 0A 00 03 FF 00 00
00	0F FF 00 00 00 01

	0	2	4	6	8	10	12	14
0	0F FF	00 00	00 01					
	02 FF	0A 00					03 FF	00 00
2	04 FF		03 00	03 FF	03 00		02 FF	00 00
	04 FF		03 00	04 FF		02 00	02 FF	00 00
4	04 FF		03 00	04 FF		02 00	02 FF	00 00
	04 FF		03 00	03 FF	02 00	03 FF	00 00	
6	04 FF		03 00	01 FF	03 00	04 FF	00 00	
	04 FF		03 00	01 FF	03 00	04 FF	00 00	
8	04 FF		03 00	03 FF	02 00	03 FF	00 00	
	04 FF		03 00	04 FF		02 00	02 FF	00 00
10	04 FF		03 00	04 FF		02 00	02 FF	00 00
	04 FF		03 00	04 FF		02 00	02 FF	00 00
12	04 FF		03 00	03 FF	02 00	03 FF	00 00	
	02 FF	09 00					04 FF	00 00
14	0F FF	00 00						

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nén RLE trên BMP – Ví dụ

54

Cho đoạn dữ liệu trong tập tin BMP (đã được mã hóa bằng thuật toán nén Run Length Encoding):

**0x01 0x00 0x00 0x04 0x4F 0xFC 0xA7 0x42
0x03 0xFF 0x02 0x00 0x00 0x03 0xFF 0xFE
0xFF 0x00**

Đoạn dữ liệu được giải mã:

Số byte của đoạn giải mã được là:

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

So sánh

55

**So sánh giữa RLE
trên PCX và trên BMP?**

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Nhận xét

56

- Dùng để nén các dữ liệu có nhiều đoạn lặp lại.
- Thích hợp cho dữ liệu ảnh -> ứng dụng hẹp
- Chưa phải là một thuật toán nén có hiệu suất cao
- Đơn giản, dễ cài đặt

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

57

Nén LZW

cuu duong than cong . com

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Giới thiệu

58

- LZW được phát minh bởi Abraham Lempel, Jacob Ziv, và Terry Welch.
- Thuật toán này được ra đời năm 1984 khi Terry Welch cải tiến thuật toán LZ78 (năm 1978).
- Thuộc họ thuật toán LZ, sử dụng bộ từ điển động.
 - ▣ Chuỗi ký tự trong văn bản gốc được thay thế bằng mã xác định một cách tự động.
 - ▣ Người mã hoá và người giải mã cùng xây dựng bảng mã.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ý tưởng

59

- Ghi nhớ tất cả các chuỗi ký tự (từ 2 ký tự trở lên) đã gặp và gán cho nó một ký hiệu (token) riêng.
- Nếu lần sau gặp lại chuỗi ký tự đó, chuỗi ký tự sẽ được thay thế bằng ký hiệu (đã được gán trước đó).
- Bảng mã không cần được lưu trữ vào trong tập tin mã hóa vì hoàn toàn có thể được tạo lại trong quá trình giải nén.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ý tưởng

60

- Cần một “từ điển” (bảng mã) để lưu giữ các chuỗi ký tự đã gặp.
- Dữ liệu cần nén được so sánh với “từ điển”
 - ▣ Nếu đã có trong “từ điển” thì đưa ra ký hiệu tương ứng của chuỗi.
 - ▣ Nếu không có thì thêm ký hiệu mới vào “từ điển”.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Thuật toán nén

61

- Bước 1: Khởi tạo từ điển gồm tất cả các ký tự (chiều dài là 1).
- Bước 2: Tìm chuỗi dài nhất W trong từ điển khớp hoàn toàn với chuỗi ký tự cần nén hiện tại.
- Bước 3: Xuất ký hiệu của W (từ từ điển).
- Bước 4: Thêm chuỗi W và ký tự đứng sau vào từ điển. Gán ký hiệu thích hợp cho chuỗi này.
- Bước 5: Khi chưa hết chuỗi cần nén, lặp lại bước 2.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Mã giả

62

```
string Pre;
char CurrentValue;
Pre = empty string;
while (Vẫn còn ký tự để đọc) {
    CurrentValue = Đọc một ký tự;
    if (Pre+CurrentValue Có trong Từ điển)
        Pre = Pre+CurrentValue;
    else {
        Ghi ký hiệu của Pre vào tập tin;
        Thêm Pre+CurrentValue vào Từ điển;
        Pre = CurrentValue;
    }
}
```

Ghi ký hiệu của Pre vào tập tin;

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ví dụ minh họa

63

- ◉ Giả sử các ký tự trong chuỗi cần nén chỉ gồm {a, b}.
 - ▣ Trong thực tế, tập ký tự có thể bao gồm cả 256 ký tự ASCII.
- ◉ Các ký tự được mã với các con số bắt đầu từ 0.
- ◉ Bảng mã ban đầu:

Mã	0	1
Khóa	a	b

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ví dụ minh họa

64

- Việc mã hóa được thực hiện bằng việc quét chuỗi ban đầu từ trái sang phải.
- Tìm chuỗi **p** dài nhất đã tồn tại trong bảng mã.
- Biểu diễn **p** bằng mã **pCode** của nó.
- Tạo chuỗi mới **pc** với **c** là ký tự tiếp theo trong chuỗi mã hóa. Thêm chuỗi **pc** vào trong bảng mã và gán một mã kế tiếp cho chuỗi **pc**.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ví dụ minh họa

65

Chuỗi ban đầu = abababbabaabbabbaabba

- **p** = a
- **pCode** = 0
- **c** = b
- Biểu diễn **a** bằng 0 và thêm ab vào bảng mã.
- Chuỗi mã hóa = 0

code	0	1	2
key	a	b	ab

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ví dụ minh họa

66

- ◉ Chuỗi ban đầu = abababbabaabbabbaabba
- ◉ Chuỗi mã hóa = 0
- $p = b$
- $pCode = 1$
- $c = a$
- Biểu diễn b bằng 1 và thêm ba vào bảng mã.
- Chuỗi mã hóa = 01

code	0	1	2	3
key	a	b	ab	ba

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ví dụ minh họa

67

- ◉ Chuỗi ban đầu = abababbabaabbabbaabba
- ◉ Chuỗi mã hóa = 01
- $p = ab$
- $pCode = 2$
- $c = a$
- Biểu diễn ab bằng 2 và thêm aba vào bảng mã.
- Chuỗi mã hóa = 012

code	0	1	2	3	4
key	a	b	ab	ba	aba

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ví dụ minh họa

68

- ◉ Chuỗi ban đầu = abababbabaabbabbaabba
- ◉ Chuỗi mã hóa = 012
- $p = ab$
- $pCode = 2$
- $c = b$
- Biểu diễn ab bằng 2 và thêm abb vào bảng mã.
- Chuỗi mã hóa = 0122

code	0	1	2	3	4	5
key	a	b	ab	ba	aba	abb

Ví dụ minh họa

69

- ◉ Chuỗi ban đầu = abababbabaabbabbaabba
- ◉ Chuỗi mã hóa = 0122
- $p = ba$
- $pCode = 3$
- $c = b$
- Biểu diễn ba bằng 3 và thêm bab vào bảng mã.
- Chuỗi mã hóa = 01223

code	0	1	2	3	4	5	6
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab

Ví dụ minh họa

70

- ◉ Chuỗi ban đầu = abababbabababbaabba
- ◉ Chuỗi mã hóa = 01223
- $p = ba$
- $pCode = 3$
- $c = a$
- Biểu diễn ba bằng 3 và thêm baa vào bảng mã.
- Chuỗi mã hóa = 012233

code	0	1	2	3	4	5	6	7
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab	baa

Ví dụ minh họa

71

- ◉ Chuỗi ban đầu = abababbabababbaabba
- ◉ Chuỗi mã hóa = 012233
- $p = abb$
- $pCode = 5$
- $c = a$
- Biểu diễn abb bằng 5 và thêm $abba$ vào bảng mã.
- Chuỗi mã hóa = 0122335

code	0	1	2	3	4	5	6	7	8
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab	baa	abba

Ví dụ minh họa

72

- ◉ Chuỗi ban đầu = abababbabaabbabbaabba
- ◉ Chuỗi mã hóa = 0122335
- p = abba
- pCode = 8
- c = a
- Biểu diễn abba bằng 8 và thêm abbaa vào bảng mã.
- Chuỗi mã hóa = 01223358

code	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab	baa	abba	abbaa

Ví dụ minh họa

73

- ◉ Chuỗi ban đầu = abababbabaabbabbaabba
- ◉ Chuỗi mã hóa = 01223358
- p = abba
- pCode = 8
- c = null
- Biểu diễn abba bằng 8.
- Chuỗi mã hóa = **012233588**

code	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab	baa	abba	abbaa

Giải nén LZW

74

- Giải nén là khôi phục lại dữ liệu gốc từ dữ liệu nén.
- Đưa những ký hiệu thành các chuỗi ban đầu.
- Vừa giải nén vừa hình thành lại bảng mã.
- Giống như quá trình nén, giải nén sử dụng bảng mã ban đầu gồm các chuỗi gồm 1 ký tự.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

Mã giả

75

```
string entry;  
int currvalue = Đọc vào một giá trị mã;  
string prev = Sử dụng bảng mã để giải mã currvalue  
Xuất prev;  
while (còn dữ liệu để đọc)  
{  
    currvalue = Đọc vào một giá trị mã;  
    entry = Sử dụng bảng mã để giải mã currvalue;  
    Xuất entry;  
    Thêm (prev + first char of entry) vào bảng mã;  
    prev = entry;  
}
```

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ví dụ minh họa

76

- ◉ Chuỗi mã hóa = 012233588
- pCode = 0 và p = a.
- Chuỗi được giải mã = **a**

code	0	1
key	a	b

Ví dụ minh họa

77

- ◉ Chuỗi mã hóa = 012233588
- pCode = 1 và p = b.
- prev = a cùng với ký tự đầu tiên của p được thêm vào bảng mã.
- Chuỗi được giải mã = **ab**

code	0	1	2
key	a	b	ab

Ví dụ minh họa

78

- ◉ Chuỗi mã hóa = 012233588
- pCode = 2 và p = ab.
- prev = b cùng với ký tự đầu tiên của p được thêm vào bảng mã.
- Chuỗi được giải mã = abab

code	0	1	2	3
key	a	b	ab	ba

Ví dụ minh họa

79

- ◉ Chuỗi mã hóa = 012233588
- pCode = 2 và p = ab.
- prev = ab cùng với ký tự đầu tiên của p được thêm vào bảng mã.
- Chuỗi được giải mã = ababab

code	0	1	2	3	4
key	a	b	ab	ba	aba

Ví dụ minh họa

80

- ◉ Chuỗi mã hóa = 01223588
- pCode = 3 và p = ba.
- prev = ab cùng với ký tự đầu tiên của p được thêm vào bảng mã.
- Chuỗi được giải mã = ababab**ba**.

code	0	1	2	3	4	5
key	a	b	ab	ba	aba	abb

Ví dụ minh họa

81

- ◉ Chuỗi mã hóa = 012233588
- pCode = 3 và p = ba.
- prev = ba cùng với ký tự đầu tiên của p được thêm vào bảng mã.
- Chuỗi được giải mã = abababba**ba**.

code	0	1	2	3	4	5	6
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab

Ví dụ minh họa

82

- ◉ Chuỗi mã hóa = 012233588
- pCode = 5 và p = abb.
- prev = ba cùng với ký tự đầu tiên của p được thêm vào bảng mã.
- Chuỗi được giải mã = abababbabab**abb**.

code	0	1	2	3	4	5	6	7
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab	baa

Ví dụ minh họa

83

- ◉ Chuỗi mã hóa = 012233588
- 8 không tìm thấy trong bảng mã
- **Khi mã không tìm thấy trong bảng mã, khóa của nó là prev cùng với ký tự đầu tiên của prev.**
- prev = abb
- Vì vậy, 8 biểu diễn abba.
- Chuỗi được giải mã = abababbabababb**abba**

code	0	1	2	3	4	5	6	7	8
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab	baa	abba

Ví dụ minh họa

84

- Chuỗi mã hóa = 012233588
- pCode = 8 và p = abba.
- prev = abba cùng với ký tự đầu tiên của p được thêm vào bảng mã.
- Chuỗi được giải mã = abababbabababba**abba**

code	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
key	a	b	ab	ba	aba	abb	bab	baa	abba	abbaa

Đánh giá

85

- Ưu điểm:
 - ▣ Hệ số nén cao, không cần kèm theo bảng mã khi nén
 - ▣ Có thể dùng để nén nhiều loại tập tin
- Nhược điểm:
 - ▣ Tốn nhiều bộ nhớ để tạo từ điển
 - ▣ Khó thực hiện trên dữ liệu kích thước nhỏ

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Đánh giá

86

Độ phức tạp:

- Nén:
 - ▣ $O(n)$ với n là độ dài chuỗi cần nén
- Giải nén:
 - ▣ $O(n)$ với n là độ dài dữ liệu cần giải nén

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Ứng dụng

87

- Là phương thức nén đầu tiên được sử dụng rộng rãi trên máy tính.
- Là tiện ích trên nền của hệ điều hành Unix.
- Một số tiện ích nén sử dụng LZW hoặc phương pháp của thuật toán nén LZW.
- Trở nên phổ biến khi nó trở thành một phần của định dạng GIF và có thể được sử dụng trong TIFF, PDF.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

Các biến thể

88

- LZMW (năm 1985, V. Miller, M. Wegman).
- LZAP (năm 1988, James Storer).
- LZWL là một biến thể âm tiết (syllable-based) dựa trên LZW.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015

cuu duong than cong . com

89

Hỏi và Đáp

cuu duong than cong . com

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật - HCMUS 2015